

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravništvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Franciškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrt 15 v, osmrtnice, poslana iz zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Po zaključenju miru.

PISMO IZ BELGRADA.

Belgrad 1. (14.) avg. 1913.

I.

Aneksija.

Po srečno izvršenem delu zaključenja miru v Bukareštu, pripravljajo se Srbija k aneksiji novih krajev. Že nekaj dni sem se intenzivno dela v raznih ministrstvih, da se izvrši zakonski predlog za aneksijo novih krajev, kateri se bo razpravljal v skupščini 10. (23.) t. m.

Mnoga zemljišča in vse gozdne parcele pripadejo državi in istotako bo tudi razlastitev več veleposestev prineslo državi za več milijonov obrestovanega nepremičnega imetja.

Ako sedaj upoštevamo, da je Srbija z novimi kraji še enkrat večja po razsežnosti ozemlja, po prebivalstvu pa komaj za eno dobro tretjino, si lahko predstavljamo, kako malo obljubljeni so novi kraji.

Vendar bi se zelo motil, kdor bi trdil, da je temu iskati vzroka v neplodovitosti dotičnih krajev, pač pa je turška državna uprava popolnoma zanemarjala rodovitno ali — žal — zapuščeno zemljo in s tem odganjala večino dobrih in racionalnih gospodarjev od obdelovanja rodne grude.

To postopno upuščanje plodnih pokrajin so še v posebni meri pospeševali politične razmere in vedne borbe s Turki in Albanci, tako, da se mnogo prebivalcev je deloma izselilo v sosednjih državah, drugi pa so odšli po svetu s trebihom za kruhom.

Tem žalostnim razmeram pa bo za bodočnost storila Srbija konec k aneksiji.

Naseljavanje.

V prvi vrsti bo naloga srbske državne uprave, da skuša obljubiti te kraje z izselenci tujih držav ter jim nuditi v ta namen primerne olajšave.

Grška skuša to doseči z naseljavanjem Grkov, ki trumoma beže iz dosega bolgarske maščevalnosti in krvočelnosti preko novih bolgarsko-grških meja na grško ozemlje in tako se ustanavljajo v novi Grški osade bolgarskih izselencev.

Ni dvoma, da bo nastal isti proces tudi med Macedonci, ki pa bo v veliki meri odvisen od agitacij takozvanih »Srbijašev« in »Budarašev«.

Vsled tega Srbija ne more računati na obljube teh krajev izključno iz priseljencev iz Bolgarske, iz drugih sosednjih držav — Macedoniji najbližjih pa sploh ne bo — ali

nikakega, ali pa zelo mal — pritok. Ostaja tedaj edino le Avstro-Ogrska.

Na Ogrskem je že več vasi pripravljenih za odhod in je ustanovljen — kakor sem izvedel iz gotove strani — poseben odbor v ta namen, da pazi na to, da se narodna posest Srbohrvatov ne zmanjša.

Ta odbor ima nalogo posredovati na Ogrskem prodajanje posestev Srbohrvatov zopet ne samo Srbohrvatom, ako pa teh ni, odkupljajo posestvo sam in je prodaja svojim sonarodnjakom na obroke.

Tudi med odličnimi belgrajskimi Slovenci se je reševalo — dosega le v prijateljski in neobvezni obliki vprašanje naseljevanja novih krajev s Slovenci in ideja stvoritve posebnega slovenskega odbora v Belgradu ni več daleč do udeistvitve.

Slovenci.

Vsekakor pa prihaja tu v poštev predvsem gospodarska stran kmetijskega življa.

Zelo malo je na Slovenskem trdnih kmetij brez dolga in ravno to žalostno stanje preganja Slovence, da zapuščajo rodno grudo in odhajajo v daljno Ameriko iskati sreče, katere doma niso mogli najti.

Ker primanjkuje na Slovenskem dobrih komunikacijskih sredstev za posebno agarni interese in se merodajni krogi veliko bolj brigajo za razna korita v korist svojega žepa kot za interese kmečkega ljudstva, nastaja postopna proletarizacija lastnikov kmetij, ki iščejo zaslужka v mestih. Ta mesta niti sama za svoje domačine nimajo dovolj kruha, ker nimamo razvite industrije in tako se pospešuje izseljevanje, ki je rak — rana na narodnem telesu. Kar nam ne odnese narodnih duš kleti švabski sovrag, to nam odnaša izseljevanje, da si smo Slovenci dovolj plodoviti in zdravstveno trdni.

Ti izseljenci pa mnogokrat pozabljajo na svojo rodno grudo in kar je najhujše, pozabljajo na svoje slovensko pokolenje.

Dolžnost slovenskega časopisja je, da svari ljudi pred izseljevanjem iz splošno narodnega stališča, ker vsak izseljenec slabi število kompaktne mase Slovencev.

Toda vprašanje narodnosti je tudi vprašanje kruha in zopet obratno.

Vsled tega bodo vsa svarila pred izseljevanjem bore malo pomagala, ako se dotičnikom ne zagotovi dostojno življenje v domovini.

Ker nam v doglednem času ni mogoče zaustaviti grozečo emigracijo, moramo vsaj paziti na to, da uravnamo smer tej emigraciji in sicer v onem smislu, ki je najbolj naraven in najmanj škodljiv narodni

celokupnosti in individualnosti.

Slovenstvo — pod pritiskom nemškega navala od severa — teži vedno bolj k jugu. In ta proces se vrši neprenehoma.

Jedro slovenskega naroda, navdušena mladina, najboljši kulturni in manualni delavci se naseljujejo v Primorju, kjer zanjemo največje uspehe. Med tem pa gnijejo korenike slovenskega debela na severu in o vspehih moremo govoriti le z bridko ironijo.

Da se rešijo Slovenstvu vsaj oni, ki nameravajo v tuje kraje, je potrebno, da koncentriramo glavni odtok izseljencev na jug v rodovitne kraje zahodne Macedonije, kjer naj se stori bodoča slovenska naselbina, ki bodi moralna in pozneje tudi materialna opora Slovenstva.

Ker je to vprašanje aktualne važnosti, govoriti hočem še v bodočih člankih o smeri izseljevanje politike, posebno pa o ugodnosti nakupa celega kompleksa zemljišč, katero naj bi prevzeli Slovenci in je razdelili med seboj.

O tem zemljišču, na katerem se nahajajo zdravilne — a sedaj opuščene — toplice in naravna kislavoda, pripovedujejo strokovnjaki in poznavalci prirodnih krasot, da je to druga Švica in bo v bodoče privabljal mnogo tujcev na letovišče v divne, prastare gozdove, ki predstavljajo ogromno premoženje. Mars.

Umazanost in sebičnost diplomatskih akcij.

IZZA KULIS BUKAREŠKIH
POGAJANJ.

Marsikdo od bralcev si je gotovo že želel, vedeti kaj več o tem, kako se vrše pogajanja med diplomati raznih držav. Rad bi vedel za bistvo pojma »diplomatična pogajanja«. Da si, dragi bralec, ne boš predstavljati pod tem pojmom kakšne svetosti, navedemo eno diplomatično akcijo bolgarskega delegata Tončeva, ki obenem tudi dobro služi za predstavo, kaj je to: diplomatično delo.

»Le Temps« prinaša izpod peresa Reneja Puaux vrsto člankov, naslovljenih: »Izza kulis v Bukareštu.« Tam čitamo, da je pred začetkom mirovnih pogajanj v Bukareštu obiskal bolgarski delegat Tončev (navajamo to, ne da bi hoteli očitati, ker diplomatični pogovori so vsi enaki!) najprej Pašiča, srbskega ministrskega predsednika, nato pa Venizelosa, grškega ministrskega predsednika. Prvemu je govoril o

skupnem slovanskem izvoru, razvijal mu je teorijo o trenutnosti sedanjega spopada v Macedoniji in o nevarnosti grškega napredovanja v Macedoniji. Nato je šel Tončev — diplomat — k Grku Venizelosu, začel mu govoriti o Kavali in mu pripovedovati, da zapadna Macedonija ne more biti brez pristanišča, kakor mu je Venizelos to misel izpodbil, proti čemur Tončev ni imel ničesar in je naposled govoril o najboljšem razpoloženju Bolgarije, ki bi imela na vse zadnje rajše, da pridejo Bol. Macedonije pod Grško, kot pod Srbijo, kjer bi bili popolnoma asimilirani. Drugi dan je Tončev govoril z rumunskimi delegati, katerim je obljubljal, da Bolgarija vse stori, kar bodo oni zahtevali, samo jih prosi, da ne pripuste, da bi Srbi (katerim je govoril o skupnem slovanskem izvoru) in Orki (katerim je pravil preje, da rajše vidi, da pridejo Bolgari pod nje kot pod Srbe — ki imajo skupni slovanski izvor —) uničili Bolgarijo.

To je torej slička diplomatske akcije, ki bi ji preprosto človek rekel: hinavščina, ki ne zasluži istega respekta, kakršnega imajo pred njo — visoki grofje in baroni. — (Mimogrede povedano: Srbski, grški in rumunski delegati so si pa vse to med seboj povedali in obiski Tončeva so postali brezuspešni.)

Nekateri bi radi naslikali Bukareški mir kot delo nemškega cesarja Viljema, ki je bil, kakor kažejo brzojavke, ki mu jih je poslal rumunski kralj Karol, pri miru tudi precej udeležen in je tudi njegovi akciji pripisati, da so se ustavile homatije, ki so že grozile.

Vprašanje nastane, zakaj je Viljem to delal. Iz mirovnih teženj? Pojdite, pojdite! V mislih na bodoče resne čase, ki nastanejo za Nemčijo. In takrat bo za Nemčijo toliko bolj, kolikor manj bo imela sovražnikov. Dokler pa bosta vladali v Rumuniji in Orški germanski dinastiji, je precej verjetnosti, da se tudi državi ne boste postavili v vrste nasprotnikov. Zato je prva naloga, da se obdržite oboje germanski familiji na prestolu, ki se vspricho probujanja narodne ideje tu in tam že precej majo, ker ljudje si mislijo, da bi jim morda domačin nesebičnejše vladal, kot tujec. Če pa sklene kralj-tujec takšen mir, da pridobi Orški Kavalo, in če se v prestolnem mestu Bukareštu sklene mir, ki bo definitiven — tedaj se dvigne ugled države in narod bo hvaležen kralju, Orški narod bo pa povzdigoval Konstantina-Germana, rumunski pa Karola-Germana in obe države sta pridobljene za politiko nemškega cesarja, ki je pomagal

Revizija.

Kadar vojna se zvrši
vsak počitka si želi,
eden le še godrnja,
eden še miru ne dá.

Prašajo ga, kaj bi rad
da se hoče vojskovat,
on se zviha in zavija:
Revizija, revizija.

Pa zaman je bil ves krik
konec vojnih je intrig —
kdor naprej preveč kriči,
sam na dilci obsedi!

sklepati mir. Proketo malo se je brigal Viljem za ravnotežje ali pa mir na Balkanu — bilo mu je za lastno kožo.

Ravnal je kot — diplomat; in kakor že omenjeno, je tudi Tončev diplomat.

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Dobri Bog se nas mora kmalu usmiliti!...«

»Saj se naju je že usmiliti, ko nama je poslal danes tega oficirja.«

In ponavljala sta, dočim so se tresla stekla ubogega stanovanja brez prestanka v grmenju bombardovke:

»Grof Olivje d' Ormoal!...«

Toda vsaka noč in sleherna energija ima svoje meje.

Preveč je moral prestati Florestan; napadla ga je strašna mrzlica. Marta, uboga bolnica, je morala zdaj postati usmiljena sestra, streči mu in bedeti poleg njega...

Komaj je hodila, opotekala se je ob slehernem koraku; kadarkoli je stopila na ledeni zrak, ki je ležal po ulicah, jo je streslo tisto strašno kašljanje — in vendar je morala hoditi iznova po kruh, ki je bil vsak dan bolj blaten, in po meso, ki je bilo vsak dan bolj gnusno in pičlo.

To je trajalo dolg teden dni; živel sta, bolj izgubljeni v tem zblaznelem mestu, nego bi bila v neobljudeni puščavi. Ne vedoča, kaj se godi,

sta poslušala noč in dan, kako žvenkečje stekla ob rolnenju nemških kanonov. Nekega dne pa — ravno o polnoči — nista slišala ničesar več.

Ravno od prejšnjega večera je bilo Florestanu nekoliko bolje. In zdaj sta izvedela, da je sklenjen mir, da je konec moreče grozote, mraza, lakote in bede...

Konec oblege!...

Ko se je spravil Florestan zjutraj na noge in začutil, da niso več tako mehke in ga spet drže, ter je mogel vzeti spet košarico za nakupovanje in iti na cesto, je nudilo mesto popolnoma drugačno lice.

Kakor pričarano, so se bila pojavila pred trgovinami živila vsake vrste.

Par ur nato se je dobil tudi kruh. Ah, radost! Beli kruh, dobri kruhki, ki diši še po gorki peči in po sveži moki.

Florestan je hitel z vsem tem k ubogi materi in njeni dragici, ki je imela do konca svojo mlečno moko. Kako se bo zdaj razveselila resilne pijače, dobrega, svežega mlečka!

Nato je tekel stari režiser v koncertišče. Vraga, že celih osem dni ni bil stopil vanj! Kaj se je neki zgodilo v tem času?... Kaj poreče Burginjon? Kako ga sprejme samoderžec pri »Sto norostih«?

Dospevši tja, je našel ložo gospe Olimpije prazno; v koncertni

dvorani pa ga je pozdravil gospodar:

»Ah, glejte ga, glejte... Kaj pa ste onegavili ves ta teden, Misli sem, da ste mrtvi!...«

»Mrtev ne, gospod Burginjon, pač pa hudo bolan. Že deseti dan. Ah, verjemite mi, da nisem mogel vstati!...«

»Saj mi ne bi bilo pomagalo, če bi bili prišli... Ali mislite, da bom delal konkurenco kanonom, ki so imeli koncert te čase?«

Zdajci pa je izpremenil ton:

»Kaj je novega, pa menda veste?«

»Kako — kaj je novega?«

»No, tisto, zaradi Olimpije, Teodorja in Parižanke...«

»Ničesar ne vem. Bolan sem bil, ležal sem v postelji.«

»Ničesar ne ve!... Torej vas sploh ni bilo tu, odkar je bila bitka pri Bizanvalu?«

»Pri Bizanvalu? Saj vam pravim, gospod Burginjon, da sem bil bolan. Danes sem prvokrat zunaj.«

»No, potem vedite, da je bil pri Bizanvalu poslednji izpad, poslednji obupni poizkus Parižanov. Hoteli so se prebiti proti Versalju! Razume se, da so prebijale samo krogle njihovo kožo. Nemci so jih pomesarili štiri do pet tisoč. No, in po Bizanvalu so izprevideli, da jim ne preostaja drugega kakor vdati se. Ako je bilo vse to samo za to...«

»Kaj se je torej zgodilo s Teodorjem?«

»Glavo je izgubil tam doli.«

»Oh!...«

»Prida ga ni bilo dosti, a korajžen je bil, to pa to! In — mislite si — ko je bil on mrtev... ali ne gre Parižanka, ki je bila kantinerka v njegovem bataljonu...«

»Vem, da.«

»In ne vzame njegove puške — pade! je s puško v roki, ker je streljal kakor njegovi tokari!... Njegovu puško vzame, pa začne paliti patrone, ki jih je našla pri njem!«

»Oh... oh!...«

»Tako dolgo, da lo zadene krogla med oči.«

»Strašno!«

»In ko izve Olimpija to novico, dvigne roke — bil sem poleg — odpre usta in pade kakor izpodsekana.«

»Ah, uboga žena; težko, da bi okrevala...«

»Mrtva je, saj vam pravim: na mestu je bilo no mrt.«

»Gospa Olimpija!...«

Njegov hripavi glas se je zadržal.

»Uboga Olimpija! Proklete nemške svinie!...«

Nato pa je skomizgnil z rameni:

»No, mrtvo je mrtvo — vsak mora enkrat umreti. Kaj bi mislili na to! Nocoj pa odpremo spet nož štacuno.«

XV.

Na Klinjankurški cesti.

Toda more še ni bilo konec. Grozote so se imele obnoviti — morda še groznejše. Po končani vojni z Nemci je pretila strašna vojna z lastnimi brati, Francozi!

»Ali, četudi se je moral skriji v Marto in njeno hčerko vred še bolje nego prej in tičati skoraj noč in dan v svojem stanovanju v ulici Rekolet, tako da niti govora ni bilo o kaki selitvi na Monmartre ali v Belvil, vendar je bilo dodeljeno Florestanu olajšanje, da vsaj materialna stran življenja ni bila tako strašna kakor za časa prve oblege.

Florestan je bil prestar, da bi ga bili klicali pod orožje, Marta preveč slaba, da bi si bila upala zapuščati svoje pribežišče; in tako sta jima potekla ta dva meseca kakor zle sanje, o katerih ohrani človek le nejasne spomine, ker jih je gledal le skozi megle oddaljenosti in poluzavesti.

Strašna jima je bila samo grozota poslednjih dni, ko je poginjal uničujoči srd ljudstva, stresaje se v zadnjih divjih kričih.

In ko je v nedeljo zvečer p lenjala borba, je hitel Florestan na ulico, kjer niso več grmeli kanoni; mimo na pol porušenihih barikad in še kadečih se razvalin Strashurskega bulvarja se je napotil s težim srcem proti »Sto norostim«.

(Dalje.)

Slovenska zemlja.

RIMSKE TOPLICE.

Kakor je krasna gornja Savinjska dolina vsled svojih mnogih vrhov, slapov, tako je lepa krajina proti izlivu Savinje po dolinah, kotlih, soteskah. Slikovita soteska potoka Gračnica, s svojimi navpičnimi skalami, nametanimi deloma po strugi šumečega potoka, krog katerih bobni v vodopadih in malih kaskadah Gračnica, zaraščeni gozdovi, ki se jim le tu in tam pozna kruta sekira, vse to je izraz divje, silovite romantike. In to je pot proti znamenitemu Jurklostru, ki je nad vse zanimiv vsled gradu, ki je bil nekoč samostan kartuzijancev, kjer je grob Veronike Deseniške itd. Toda nimam namena opisovati romantične in zgodovine tega izleta in kraja. Ožigati hočem le razmere, ki braniš obilnejšemu turizmu prometu razvoji proti temu kraju. 1. Nečuvstvo je že to, da so napisali na kazipotih v popolnoma slovenskem kraju, kakor so R. T., izključno nemški. Ali je dolžen voditi Slovenec, da je spaka Gairach slov. Jurklostr? In to ni le pri tem kraju bodisi kazipoti, kakoršen koli — je nemški je! 2. Skrajno površno pa je tudi označena daljina. Izletnik vidi pisano: 13 km. No, si misli, čez 2 pol ure ure pridem! In hodi 3 in pol ure, ko šele dospe — in v Jurklostru se mu smejejo, češ, da je celih 18 km! Ako ne mislite resno z napisati, pa jih pustite! Kaj se hočete igrati z izletniki ali kaj? 3. Cesta, ki je bila zidana zasebno, je bila nekoč, pred 20 leti, vzorna, da je »teklo kakor po mizi«. Obilni promet nekdanje papirnice, obilni lesni promet na sta cesto razorala tako, da je danes le še nek boljši kolovoz. Po tej cesti se dnevno prevozi za cel vagon tovara, kjer bi lahko vlekla dva konja, je treba štiri! Na nevarnih mestih nikake ograje in ne klet, in je splošno konj potegnil voz in voznika v globočino 7 m v potok. Le sreča je hotela, da se ni vse razletelo. Vam, merodajnim faktorjem pa: 1. V interesu izletnikov slovenske in 2. pravilne napise. 3. V interesu ubogih voznikov, ki že obupujejo pa urediti razmere ceste! To si naj okraj zapomni!

ČEMŠENIK PRI TROJANAH.

Nad 200 metrov pod zemljo služijo premogariji v potu svojega truda, ali pa tudi do kolen v vodi, svoj kruh.

V tesnem rovu kopljeta brata Rozina delavec. Sta dva izmed najboljših delavcev. Nad sabo puščata plast premoga, ki naj ju ščiti pred peščeno zasipco. Mlajši odpelje »hant« premoga k sohtu. Drugi ostane sam. Naenkrat zapazi, da se mu je napravila nad glavo za klobuk velika odprtina. Skozi to se usiplje pesek. Hitro hoče zadelati in zapreti. Ne gre, odprtina se širi. Zda hoče pobegniti, a se spodtakne in pade. To je njegova usoda.

Kličoč brata na pomoč je v nekaj trenutkih s peskom zasut in kmalu zaduščen. Obup brata nepopisen. To je že tretji enak slučaj.

Nekdo je pisal, da je to zgolj slučaj nesreče. Ako bi bili zasipali vsaj pol metra z zemljo in šele na to s peskom, bi bila nevarnost dosti manjša. Prst bi se spojila s peskom in zadrževala droben pesek. Seveda bi stal premog nekoliko več. Ukrenili so vse potrebno, da se spravi truplo v dve uri oddaljeno rojstvo vas Čemšenik. Tu ima ranjki kočo.

Peklenšček.

(Spisal Jos. Ciperle.)

4.

Peklenšček ima pa še mnogo drugih imen. Imenuje se tudi urijan. To je toliko kot »Auerhahn« — divji petelin. O peklenščku se je namreč domnevalo, da ne hodi rad sam, ampak da ga spremlja cela tolpa raznih živali, in sicer so v njegovem spremlstvu kače, krastače, gosnice, pajki, miši, krokariji, mačke, opice in divji petelini. Od tega zadnjega svojega spremljevalca je dobil potem sam to ime.

Pa tudi arjel se zove. Arjel je hebrejska beseda, ki pomeni po naše »lev božji«. Ta priimek je imelo v starih časih tudi mesto Jeruzalem. V »Kabbali« t. j. židovski tajni znanosti in literaturi je arjel »duh yoda« t. j. nekaj povoden mož ali tatman. Tega so pa posebno dobro poznali stari Izanci in se ga tudi bali, akoravno se pristni Izanec ne boji sicer ne hudiča ne bria.

Prav napaka se pa imenuje peklenšček Lucifer. To ime se mu poda toliko, kolikor stari ženski bela obleka. Lucifer bi bilo bitje, ki prinaša luč ali razsvetljenje. Toda kaj se hoče? Sam sv. Lukež imenuje peklenščeka tako, in zato ga moramo tudi mi, Lucifer se imenuje tudi

zvezda danica. Ta vsaj sveti, peklenški lucifer pa ne. (Luciferus-nositelj svetlobe).

Pravijo mu tudi mefistofeles ali mefisto. Od začetka se je pisalo to ime »mefostofiles«. To bi bilo bitje, ki se ogiblje luči. Sedanja oblika mefistofeles pa izvira morda iz besede Mefitis. Tako se je imenovala namreč neka staro-italska boginja. Pod njeno oblastjo so bile one laške pokrajine, ki imajo najbolj močvirnata tla, iz katerih izhlapevajo smrdeči in kužni sopari. Po tej razlagi bi bil mefistofeles oni duh, ki ljubi nad vse smrdečo peklenško soparico. Najbrže je pa to ime sestavljeno iz hebrejskih besed: mefiz (pogubnik) in tofel (lažnik).

5.

Demon je pa neke posebne vrste peklenšček. On je namreč tisti, ki obsede človeka. V prejšnjih časih je bilo baje še več obsedenih ljudi, nego jih je danes, kajti Kristus je izganjal prav pogostoma te zle duhove iz ljudi. Demonizem je vera v demone ali hudiče, in demonomanija se imenuje domnevanje ali predstavljanje demonskih bitij, katerih seve v resnici ni.

Beseda demon je grška. Grki so imenovali demone bitja, ki so med bogovi in ljudmi. Nekateri so bili dobri, nekateri pa hudobni, in te so

mi je kaj postrani, da je doma, drže že od lanskega oktobra v Poli na »festungah«. In še par drugih rezervistov iz naše vasi. Siromak starih pa se ubijaj s še večjo siroto babo in bolno štirinastletno punico sam doma! ... Da bi delal, nikogar. Pride pa davkarila, te ne vpraša nič, kje vzemi, samo daj, daj! Po 70, 100 kron naenkrat. Stiskajo in prešajo in — rubijo. In še sinu v vojak je treba pošiljati. Menida mu že nimajo za kaj kupiti kruha, četudi nam davke vedno višajo in nam z vsemi štirimi tregalo še tiste grizljave iz ust, ki si jih priborimo s krvavimi žulji! Kaj bi ne bilo tudi cesarju boljše, da nam pokliče otroke šele takrat od hiše, kadar jih zares potrebuje? Saj bi tudi njemu bilo manj dela in skrbi. To pa toliko ljudi imeti toliko časa neprestano v glavi in v očeh — — — Bog nam prizanesi — — —! Vzdihnil je in stara siva glava je klonila še globlje nad delo. — — — Oj, dedko, sem pomislil, cesar, on je mož, cesar! Ali ljudje njegovi — — —! (Zbirka se nadaljuje.)

Stajersko.

In zopet deželni zbor. V številki 590 »Dneva« smo priobčili članek »Pijeve korespondence«, ki kategorično zanika vse, kar se je govorilo in pisalo do danes o pogajanjih za delazmožnost našega deželnega zbora. Ker smo dovolj informirani, smo one trditve v gotovi meri zavrnili kot resnici neodgovarjajoče. Danes se nam je pa še baviti s trditvijo, ki jo je dala »Pijeva korespondenca«, namreč, da bi bilo popolnoma izključena možnost, da bi se sklical deželni zbor kar samo k eni seji, po kateri bi bil takoj razpuščen, čim bi se pokazalo, da ni doseči za delazmožnost sporazuma, in to še vrhotev, da bi predhodno ne bilo nikakih faktičnih pogajanj tozadevno. Tak korak bi bil res ne le popolnoma nenavaden, marveč v direktnem nasprotju vsem ustavnim pravicam, kajti ne pomenil bi čisto ničesar drugega, kot enostavno — obglavljenje manjšine, vsaj na zunaj boreče se za svoje pravice, ki ji po vsej meri gredo, ki pa se ji jih krati docela. Kot naprednjaki, načelniki, smo bili in ostanemo skrajni nasprotniki splošne klerikalne politike. Da, hočemo iti v tej svoji doslednosti še korak dalje in iz zgolj strankarskega prepričanja, dokler ne uvidimo jasno končne rezultate in ne bomo prepričani, da je klerikalcem šlo za res narodne pridobitve, nasprotovati dosprotni dotedanji taktiki, od katere si — ne obetamo mnogo. Vendar, ločevati pri tem treba na vsak način, da naše delo ni istovestno z onim nemške večine deželnega zbora. Mi delamo za zopetno omlajenje našega političnega prepričanja in delamo proti klerikalcem kot takim in — ker do danes klerikalna politika nam ni prinesla drugega, kot večne izgube, poraz na poraz v narodnopolitičnem in narodogospodarskem oziru tu kot tam. Eno pa kljub temu ne sme biti pozabljeno: da namreč stajerski Slovenci do danes brez obstrukcije še nismo imeli nikdar uspeha. Da pa nam klerikalci ne bodo očitali, da samim sebi ugovarjamo, jim povemo, da tudi njim ne bomo odrekli zaslug, čim se pokaže, da je služila njih obstrukcija narodu, a ne le osebam posameznih klerikalnih voditeljev. Reklji pa smo že, da smo imeli do danes baš za

poslednje vedno dovolj dokazov, za nasprotno pa ne. V tem pa nas še tudi potrjujejo vesti, ki so nejasno krožile že maja meseca letos, da so klerikalci hoteli iz stvari izprežati tudi osebnih koristi. In ravno vsled tega so baje padle tu in tam tudi besede, ki so bile potem tolmačene v javnosti deloma napačno, namreč: da se ima deželni zbor razpustiti brez nadaljnjega. Gotovo na tem je le, da so hoteli Wastian in njegovi somišljeniki uporabiti ugodno priliko, razbiti deželni zbor in pri novih volitvah svoje mandate utrditi.

Klerikalci se love. Klerikalci so na nas zelo hudi, ker smo jim v obraz povedali, da ona vest, ki zanika docela poskušene pogajanja za delazmožnost stajerskega deželnega zbora, ne odgovarja docela istinitosti. Kaj nam bodo javno odgovorili, danes še ne vemo. Vendar pa si ne upajo na zunaj reagirati na zadnje dogodke, da si sami uvidevajo veliko škodo, ki jo pri tem trpe. Drug išče pri drugem pomoč, pa je ne najde. No, bomo videli, kako se bo stvar končala ...

Maribor. (Dravski most.) Naši mestni očaki so si zmislili kar trije, da bi onemogočili udeležbo Slovencev pri otvoritvi novega državnega mostu: prvi so naredili vso stvar na soboto, dne 23. t. m., torej na delavnik, ko je malone vsakdo preobložen s stanovskim delom. Drugi se bo otvoritev vršila popoldne, da se s tem prepreči prisostvovanje onim masam iz docela slovenske okolice, ki prihajajo v sredo in soboto navadno zaradi sejmov in trga v mesto in ki so seveda Slovenci. Tretji sedaj preključuje, da bo otvoritev slavnostna in to zato ne — ker se baje boje, da bi med obema narodnostima ne prišlo do nacionalnega spopada, oziroma, ker hočejo preprečiti nacionalne manifestacije. To zadnje je seveda vse le humbug. Otvoritev bo že zaradi tega imela povsem lice slavnostnega, ker ji bo prisostvoval v uradni misli član vladarske hiše, nadalje člani deželne vlade, zastopniki deželnega odbora, zastopniki političnih oblasti v Mariboru, zastopniki državnih in drugih uradov, razen tuji, v prvi vrsti pa domači občinski, a tudi okrajni zastopniki v vse navzoče nemške, meščanske rodbine, nadalje deputacije vojaštva (oficirski zbor), požarne barabje, veteranska društva, nemško politično društvo itd. itd. Torej: zastopano bo vse, kar je uradnega, pa vendar pravijo, da otvoritev ne bo imela slavnostnega značaja. K vsemu temu bo mesto do zadnjega ogrinjeno v zastave. Istočasno bo tudi most dekoriran z frankfurtsko trobojnico. Dalje pravijo, da je iz Gradca sem prišel migljaj, da bodi slavnost, oziroma otvoritev »tihan«, ker se zgoraj boje izgrediv, kar bi bilo zaradi nadvojvodove navzočnosti zelo »mučno«! Nu, gospe da v Gradcu menda že začenja uvidevati, da je »nemška« večina v Mariboru vsega v stanju. Bojijo se, ker poznajo duševni milije naših tolp, ki se ne puste in ne dajo nikoli brzdati, kadar jih njih krušni očetje in »nemški« botri s pomočjo raznih turnarskih agitatorjev nadržujejo na ulico in pozeno Slovencev na vrat. Mi smo pozvali sorojake, da prihite ta dan v Maribor. Mi tudi jamčimo zanje, seveda le do gotove mere, kajti izzivati bi se po nepotrebnem nihče ne pustil. Značilno pa je za »kulturno« nemško delo,

da si ne upajo za otvoritev odrediti nedelje ali praznika, kateri dan bi povečal strah pred Slovenci, oziroma pred podivjanostjo lastne poulične mladeže. Če pa mislijo naši renegati, da bodo na ta dan popolnoma sami gospodovali v in nad Mariborom, pa naj vedo, da se zelo motijo.

Sv. Duh na Ostrem Vrhu je dal v zadnjih dnevih nemčurjem mnogo opravka. Zato, ker imajo Slovenci, tamkaj svojo slovensko šolo in ker si upajo ob raznih prilikah razobesiti slovensko trobojnico, so kričali ti naši uskok kot brez uma. Pri tem jim je šla seveda zopet kot prva na lim naša »Marburger Zeitung«, ki je priobčila par dopisov tamošnjih nemčurjev. Zabavno pri vsem tem je bilo, opazovati, kako so ti čistokrvni Nemci potem pričeli lezti na dan z raznimi polpopravki, v katerih sicer ne bi najraje ničesar priznali, iz katerih pa vendarle smrdi, da so se krvavo blamirali. Sedaj, ko jim že vse skupaj malone nič ne pomaga, so se vrgli na trditve, ki pravi, da je bila slovenščina na šoli pri Sv. Duhu vedno kot glavni jezik, nemščina pa le kot učni. Temu hočejo oporekati, češ, da še žive stari ljudje, ki vedo povedati, da so se na tej šoli v vseh, razen v zadnjem razredu učili v blaženi nemščini. Samo v zadnjem letu so prevajali iz nemščine na slovensko! Mi nimamo nič proti temu, če je bilo kdaj tako. Zgodilo pa se je kaj takega že pred deset in desetletji, n. pr. takrat, ko naš narod sploh še ni imel svojih šol, v časih, ko se je splošno, po celi monarhiji, počelo učiti nemški, ker v drugih jezikih material — učni — še ni bil v toliko poskrbljen da bi bil za popoln pouk zadoščal. Vrhu vsega še gospoda ne pomisli, da ravno v tem zadnje tedanje naučno oskrbo bridko očitamo, namreč to, da ni zadostno skrbela za narode države in jim oskrbovala olajšanje ynaobrazbi s tem, da bi jim bila dala šolskega uka v splošnem umljivem jeziku — slovenščini. Vsak se je moral naučiti najprej nemški, a to le, da je razumel material, ki je bil za uk predpisan. Vse pa je našlo nekake preskušnje šele potem, ob koncu šolobvezne dobe, ko je moral učenec s pravilnim tolmačenjem na slovenske iz nemško priučenega pokazati, da je učno snov — sploh kapiral. Ko pa je nastal v šolskem vprašanju splošni preokret, je prišlo tudi pri Sv. Duhu — do slovenske šole. Tako stoji danes stvari in nič drugače. Vsako potvarjanje resnice pomeni le povečanje nemčurske blamaže v tem oziru. Stari ljudje vedo povedati —! 60. in 70letni starčki in starke že morda, a drugi ne! Kdor torej hlasta za takimi »dokazi«, ne more zahtevati, da bi se ga imelo za kaj drugega, kot prenapetega nemškonalca, človeka brez razsodnosti!

Deželni odbornik dr. Robič, o katerem smo poročali, da ga je kan zadela, se počuti nekoliko boljše. Preden pa ga bodo v stanu preresti domu, bo trpelo dva do tri mesece. Dr. Robič je star 72 let. Ohromela mu je desna roka in jezik.

† Učitelj Fran Horvat. V soboto popoldne ob pol peti uri je preminil v Mariboru učitelj Fran Horvat v najlepših letih mladosti. Star 27 let, je moral leči v prerani grob kot žrtev one davice naše slovenske mladine, proti kateri je le redko kdaj pomoči — jetikel! Žalost in tuga nas obdajata ob njegovem spominu

pretvorili pozneje v prave hudiče. Seve o današnjem hudiču se Grkom še sanjalo ni.

Sicer so častili tudi stari Grki neko bitje, ki je bilo nekoliko podobno našemu peklenščku. Ime mu je bilo Pluton, tudi Hades in Aides. Vlada je pod zemljo ali v tako zvane m hadesu, bil je brat Zevsov in soproj Persefone, hčere Zevsove, katere se je s silo polastil. Vpodabljal so ga s temnim in črnim obrazom z dolgimi čez čelo visečimi lasmi.

Tega Plutona so se polastili pozneje Rimljani, rekli so mu pa samo Pluto, njegovi soprogji pa Proserpina. Tako je romal Pluton od Grkov do Rimljanov in od teh pa v naš peklen, kakor bomo čuli pozneje.

6.

Posebna bitja so imeli tudi Perzi in stari Egipčani. Prvi so častili Ahrimana. Ta je bil izvir vsega zlega, činitelj vsakršne hudobije, in bil je tako zagrižen nasprotnik Ormuzda, t. j. bitja, od katerega prihaja vse dobro, kakor je današnji hudobni zagrižen nasprotnik Jehove. Tako je n. pr. nekoč Ormuzd vstvaril šestnajst dežel, v katerih naj bi živeli ljudje v sreči in blagostanju, a takoj se je pritepel ta vragji Ahriman, ter zasejal vanje seme vsega plega. Ahrimanu so podložni vsi zli

duhovi. Njemu se pa tudi pripisuje stvarjenje vsakršne golazni, strupenih kač, roparskih živali, podgan, miši i. dr. Domnevalo se je tudi, da ga spremlja ta golazen po vseh njegovih potih, kakor tudi današnjega peklenščeka.

Hudobni duh starih Egipčanov je pa bil Tifon. V najstarejši dobi je bil sicer jako močen bog, bog boja. A s časom je prišel od ves kredit, in slednjič so ga izbacili Egipčani popolnoma iz svoje vere. Veljal je pa potem za boga vseh sovražnikov Egipčanov, in slednjič so ga degradirali za čisto zlega duha. Upodabljali so ga kot oslu podobno žival, ali vsaj z oslovsko glavo. Kedar se je pa prikazal v podobi človeka, nosil je dvojne rogov. Od Egipčanov so ga sprejeli potem stari Grki.

Ti so mu dali še strašnejšo podobno. Bil je to zmaj, ki je imel vrh trupla sto kačjih glav. Pripisovali so mu vstvaritev lernejske kače, žame-re in sfinje.

Lernejska kača je imela tudi sto glav. Stanovala je v lernejskem barju grške pokrajine Argolis. Ubil jo je pa starogrški orjak Herkul.

Strašen nestvor je bila tudi Šimera. Bila je spredaj lev, v sredi koza, zadek pa zmaj. Tudi to bitje je spravljal s sveta neki junak, Be-

lerofon po imenu, s pomočjo krilatega konja Pegaza. — Jako sloveča je pa bila sfinja, ki je stanovala pri Tebah. Imela je podobno levovo s človeškim obličjem. Od vsacega, ki je šel mimo njenega bivališča, je zahtevala, naj uga ne nastopno zastavico: Kdo hodi jutraj po štirih, opoldne po dveh in zvečer po treh nogah? Kdor ni uganil tega, moral je v njeno žrelo. Slednjič je pa vendar rešil to zastavico Edip, na kar se je podala sfinja na visoko skalo, s katere se je zvrnila doli, pri kateri priliki je tudi srečno rognila.

Hudobni duh v nemškem bajslavju je bil Loki, ob enem bog ognja. Posvečen mu je bil petelin. On je pregovoril boga vojske in zime Hödera, da je usmrtil boga luči Baldura, ki je bil najčistejši med vsemi starimi nemškimi bogovi.

In tako je bil hudič skoro v vsaki veri bolj ali manj važno bitje. Le stari Slovani ga niso poznali niti v eni niti v drugi obliki. Vera starih Slovanov je bila vera v Boga brez hudiča, Pač nekateri govore o belih in črnih slovenskih bogovih. Toda ta razdelitev je nastala šele pod vplivom krščanstva. (Bes. čert, neprilazen.)

(Konec jutri.)

Kdo njegovih kolegov, znanec in prijatelj ne bi tugal? Saj je bil med veselimi lahko največješji in kadar je zapel, ga je vsako uho odvijalo poslušalo. Seveda, tudi na to smo se nekaj časa sem samo še spominjali, kajti zadnje leto ni več zapel. Bolehal je že več kot dve leti in zadnje čase je docela opešal tako, da doma že ni več zaspal. Zalufoči materi, sestri in bratu naše najsrčnejše sožalje. — Pogreb prerano umrlega bo danes, 19. t. m., ob štirih popoldne iz hiše žalosti v Krčevini pri Mariboru, štev. 132.

Dnevni pregled.

Temeljit preobrat. Po zborovanju narodnih organizacij se nam vzbujajo razne misli. V naslednjih dneh se bomo obširneje bavili z njimi. Kongres bo izhodišče novih smeri in zdi se nam, da je ob tem kongresu prišel marsikdo do preprčanja, da potrebuje naša slovenska stvar temeljitega preobrata. Tudi Ljubljana mora začeti novo življenje, ako neče poginiti v lenobi in korupciji. Uspehi tujcev in klerikalcev so po večini — naša zasluga. Pustili smo nasprotnikom odprto polje, lahko so dobivali pozicijo za pozicijo in množili svoje čete. V tem mora nastati preobrat — slediti mora organizacija čet in odločen boj. Nasprotniki, ki so videli nedeljski pohod mladine in narodnega delavstva, skušajo stvar bagatelizirati — toda to jim ne bo pomagalo. Spoznali smo, da leži pri nas nešteto neorganiziranih mladih delavskih sil. To spoznanje bo nas vodilo do nadaljnjega dela, ki bo prenovilo naše javne razmere.

O goriskih ožjih volitvah je prinesel sobotni »Slov. Narod« članek iz znanega peresa, ki povsem potrjuje, da je bila taktika našega lista povsem pravilna. Samo da se vzdrži sloga, so skušali nekateri gospodje v Gorici izjavo, ki je vlekla iz vode eno osebo in »obsojala« pisavo »Dneva«, dasi je jasno, da smo postopali pravilno. Na lojalnost odgovarjajo sedaj goriski kamorovci z nelojalnostjo, ki kulminira v drzni izmišljotini, da sta »2 človeka« (očividno se tu misli na predsednika »Narodnega odbora« dr. Medveščka in dr. Vošnjaka) zlorabila firmo »Narodnega odbora«. Tako gospodje, to imate v zahvalo za vašo lojalnost in izjavo, da je bilo »nesporazumljenje«. Zdi gredo z loparjem po vas, ki ste jih reševali ljudske sodbe. Kakor čujemo si bosta dr. Vošnjak in dr. Medvešček poiskala zadoščenje drugim potom.

Kongres nar. strok. organizacij je pustil »Zarjane« kroge tako »hladne«, da so napisali o njem celo kolono dnevnih notic.

Nepotrebna revija. Že pred kakima dvema letoma smo čitali nekje, kako brezmiselnost se pri nas ustavnjavljajo revije. »Veda« je bila zasnovana in je izhajala eno leto; kar se prikaže »Napredna Misel«; zakaj? smo se vprašali. Dr. Rostohar je sicer izkušal upravičiti »Napredno Misel« ter ločil polje ene od polja druge, a take razlage so zaman. Faktično je »Napredna Misel« konkurenčno podjetje, najsi ji je bila prvotna namera ta ali ona, obenem pa tudi — nemogoča. Le poglodelo kazalo I. letnika, ki je zdaj končan: prevodi čeških, maloznanih avtorjev ali pa Rostoharjeve polemike? Ali ima tak slovenski list upravičenost v sebi? — Ob tej priliki naj opozorimo na nezmisel, ki tiči v naslovu lista: »List za napredno kulturo.« Kaka kultura pa je še, razen napredne? Zdi se, da dr. Rostohar priznava upravičenost kake nazadnjaške kulture? Ali pa bi to sploh še bila kultura? Vsaj naprednjak ne bi smel tega misliti. Sploh pa naj »Napredna Misel« ve, da to še ni vse naprednjaštvo, če kdo — polemizira z Učeniškim letom. Faktično je »Napredna Misel« letos bila zelo nazadnjaška. O nje slabem jeziku je »Dan« že poročal. (Redakcija se ne peča več s takšnimi nepotrebnostmi, kot je listič v Pragi; če pa občinstvo pri naša doneske, se ne moremo upirati.)

Napeljevanje k brezdelju in zapravljanju. Klerikalni kaplani že ves mesec begajo kmečko ljudstvo, posebno pa kmečke žene. Enkrat roma ljudstvo sem, drugič tja, skozi vasi pa glasno moli in prepeva božje pesmi. To je nekaka predpriprava za nedeljski katoliški »rumel«. Ko so ljudje tako zbegani, tedaj je treba kaplanu le namigniti in obljubijo si, da se bodo videli na katoliškem shodu v Ljubljani. Po dvakrat, trikrat ali pa še večkrat romajo na ta način kmetje, eni sem, drugi tja ter tako zapravljajo čas in denar. Če že romarij ravno ne potrošijo dosti imajo pa vendar veliko škodo doma, ker jim zaostaja delo na polju. Klerikalni »Slovenec« naj torej drugičkrat ne trobi venomer o pomanjkanju delav-

cev na polju. Isov pravico bi bilo, če bi zapisal, kmetje ne romajte na Brezje, na Višarje, na Trsat itd. temveč ostanite doma, sedaj ko imate največ dela na polju, na podih itd.

Klerikalne fehtarije za ljubljanski shod postajajo od dne do dne zopernejše in nadležnejše. Po celi državi se klatijo razni čukarji in »mladenke« ter fehtarijo in beračijo s prosjaškimi polami. Seveda se pri tem ne prizanaša niti prebivalcem po mestih in trgih. Da, v svoji brezmejni nesramnosti gredo celo tako daleč, da nadlegujejo celo izrazito napredne družine. Opozarjamo naše somišljenike, da ljudem te vrste enostavno pokažejo vrata. Za klerikalne sleparije mora imeti vsak naš somišljenik zaprte žepe. — Sram pa je lahko klerikalce, da niti za tako izrazito strankarske prireditve nimajo potrebnega denarja, temveč morajo šele z beračenjem in nesramnim nadlegovanjem zbrati potrebno, da morejo pognati svoje ohlačane in oklikane backe na strankarske prireditve. — One pa, ki bodo videli na ljubljanskem shodu naše ljudi iz Zelene Stajerske, še pravočasno opozarjamo na okolnost, da vsa klerikalna mogočnost ni vstanu iz lastnih strankarskih načel spraviti na noge potrebne množice za štafazo, marveč mora poseči po umetnih sredstvih, da sežene vsaj nekako sodergo na toli slavljeno svojo prireditev! Če bi ne bili v stanu potrebni denar za vožnjo napehtati, bi niti polovico, niti tretjino onih ne spravili v Ljubljano, ki jih bo te dni tamkaj videti.

Vseslovanski časnikarski kongres in — klerikalni shod v Ljubljani. Da je to mogoče zmetati vkup, dokazujejo naši Nemci. Ker radi balkanskih dogodkov letos ne bo vseslovanskega časnikarskega kongresa uprizori te dni v Ljubljani — klerikalni shod. Kje so najti oni tepci, ki so v stanu kaj takega razširjevati? V uredništvu »Marburger Z.« Maribor o. D., Edmund Schmidova ulica š. 4. Pika.

— Abiturientom, ki mislijo iti na univerzo. V vsakem listu čitate en ali dva poziva, ali pa še več, ki vas vabijo, da pridete v vseučilišna mesta in vstopite v to ali ono društvo. Vse prav in lepo! Ali eno pogrešam pri vseh teh pozivih: navodil kateremu poklicu se posvetite, in svari pogrešam, katerim poklicom oziroma pripravam za nje se morate na vsak način ogniti. In to je za vas, mlade, nepremožne, največje važnosti. Celotno leto se delajo po univerzalni statistike, toda da bi se na podlagi teh daala navodila — tega pa ne. Zato pa damo na tem mestu en nasvet vsem abiturientom: Če že greste na vseučilišče, tedaj se pravne študije saj nikar ne posvečajte. Vsa mesta, kjer se pravnih lahko udeležujete, so zabasana. In absol. pravnik z doktorsko diplomom, skoraj da bi moral prositi, da bi ga zastopil kam vzeli. O sodnji niti ne govorim, kjer je slučajev dosti, da so ljudje tam že tretje leto, ne da bi dobili za svoje delo kakšen vinar. Isto je z odvetniškim pisarnami, kjer tudi ne dobiš mesta, če ni ravno advokat tvoj stric. — Vem, da bo marsikdo kar rjul nad temi besedami: toda naj mi kdo dokaže neresničnost mojega svarila z dejstvom. Torej: ogibajte se pravne fakultete, če nečete po dokončanih študijah umreti od gladi. — c.

Iz Cerknice: Nande Tušar iz Stare vasi pri Logatcu je fejest fant. Na Rakeku, kjer je delal, je izmaknil vojaško kapo, pa hodil v njej na delo. Orožnik ga je prijel in zagovarjal se je moral vsled deliktta pred sodiščem v Cerknici. No, bil je oproščen, ali ne za dolgo. Se tistega dne, 14. t. m., je ozerjal v gostilni pod Skrajnikom orožnika z barabo, pastirjem, smrkavcem in — slinjenimi privedki, vsled česar je dobil na krivavi riliti dovoljenje brezplačnega uživanja ričeta za teden dni. Da je Nande res fant od fare, se razvidi iz tega, da je takoj, ko je jedva prejel svojo nagrado, dejal, »da so mu gospod dali premalo.« Najljubše bi mu bilo, je rekel, ko bi ga bili zaprli kar čez zimo tja do aprila! Seveda!

— Nov svetnik. V nedeljo, dne 17. t. m. je bilo v Sred. Gamelnih žegnanje. Maševal in pridigoval je en duhovnik iz škofovih zavodov. In kaj je pridigoval? Ali mislite, da o sv. Andreju, o sv. Roku, o Mariji in Kristusu, O ne. Samo o novih svetnikih je govoril. Pridigoval je o dr. Susteršiču in katoliškem shodu. Tako se začnajo z novimi svetniki nove pridige in novi časi.

— Slovenska javnost pozor! Ali smo Slovenci res povsem brezpravnini in ali moramo držati vselej jezik za zobmi, kadar nas tepo? Delavska zavarovalnica zoper nezgode v Trstu je zavod, ki se bo imela ž njim iznova pečati naša javnost. Dne 30. junija 1913 se je vršil občni zbor deželne zveze kranjskih obrtnih združenj v Ljubljani. Pri slavnostnem zborovanju je naš ugledni meščan —

svetnik trgovske in obrtniške zbornice gosp. Fr. Ks. Stare, sobni slikar v Ljubljani v interesu domače industrije in obrti delavcev kakor delodajalcev povzdignil glas in javno kritiziral postopanje delavske zavarovalnice zoper nezgode v Trstu namram slovenskim ponesrečenim delavcem in namram Slovincem sploh. Kritiziral je to, kar so nešteto krat v še hujši obliki kritizirali vsi naši časopisi, brez razlike stranke. Dosedaj delavska zavarovalnica ni tožila ne časopisja in sploh še popravka v tem pogledu ni poslala, pač pa so vložili sedaj proti gosp. Fr. Ks. Staretu delavska zavarovalnica zoper nezgode v Trstu sama, dalje ravnatelj gosp. Karlo Colenc in predstojnik gosp. Henrik vitez Zahony tožbo radi razžaljenja časti radi njegovega govora dne 30. junija 1913. Samo po sebi umljivo je, da bo gosp. Fr. Ks. Stare skušal za svoje trditve nastopiti dokaz resnice. — Prosimo in pozivljamo vso slovensko javnost in vse interese, da sponoroče konkretne slučaje, v katerih se jim je godila kakršnakoli krivica od strani delavske zavarovalnice zoper nezgode v Trstu na naslov gosp. dr. Frana Novaka, odvetnika v Ljubljani, ki je prevzel zagovor gosp. Fr. Ks. Stareta. Gre za zadevo, ki je za nas vse Slovence, ki spadamo pod delavsko zavarovalnico v Trstu, eminentnega pomena.

Veselica Sokola Šmartno pri Litli je vzlic slabemu vremenu dobro izpadla. Razume se, da nam je slabo vreme odgnalo marsikaterega gosta. Telovadba je bila jako pohvalna, posebno Sokolice so izvrstno telovadile. Po telovadbi smo se pridno sukali okoli šotorov, pri katerih so skrbne napredne dame in gospodične prav urno opravljale svoj posel, za kar jim gre posebna hvala. Tudi kraljico smo imeli. Izvoljena je bila g. Mimi Hauptman s 366 razgledkami. Da nismo pri tem pozabili na ples, to se razume. Sokol naj nas kmalu zopet povabi pod svoja krila. Na zdar!

Zanimiv tat in njegovi dogodki. Noč minule sobote si je zbral neki dosedaj še neznani uzmovci, da si nabavi nekaj praznične obleke, ki bi je pa najbrže ne rabil za cerkev, kar dokazuje okolnost, ki jo navedemo pozneje. Najpreje se je spravil nad obleko Jončevih fantov iz Lešnice, ki so ravno vasovali. Misli si je pač, da fantje vsled veselja, v katerem pridejo domov, ne bodo porajali, ali imajo še hlače ali ne. Ne bodi len! Hitro je pobral najboljšo obleko, jo povezal v culo, kakor se reče, ter se že zadovoljno pripravil, da jo odnese. Toda šment je ravno v tem času prinesel fante domov, ki pa niso bili preveč veselo navdušeni, videč, kaj se pripravljajo. Pognali so ga v beg. In uzmovci, mesto, da bi imel profit, je imel še zgubo, ker poleg cule je moral na kraju svojega dela pustiti še lasten popolnoma nov dežnik, o katerem ni znan, kako je prišel do njega. Pri tatvini je pa mož pokazal neke vrste previdnost: predno je povezal obleko v culo, je preiskal žepe v katerih je našel 8 K in s temi kronami jo je pobrisal — naravnost k Gregorčičevi hiši, ki leži med Lešnico in St. Petrom. Toda, kakor bi ga zasledovala smola: Komaj se je srečno splazil v hišo, da bi dobil kaj dela, se je že gospodinja zbudila, ki s tem ni bila zadovoljna, temveč ga je odpodila. No, fante jo je pa mahnil k Bojancu v St. Peter, kjer je še le imel srečo. Želja po praznični obleki se mu je izpolnila. Vzel jo je dvema hlapcema in še nekaj denarja po vrhu. Pustil je pa molek in mašne bukvice, kar priča, da ni ravno pobožen, tudi praznična obleka mu ne bo služila za maše — Orožniki ga zasledujejo: dosedaj zamani.

Kompliciran pretep. V sredo zvečer je klepar Domines iz Kranja toliko časa iskal in stikal, da jih je naposled skupil; seveda se mu je pa tudi ena prav goreča želja izpolnila: posrečilo se mu je poriniti svoj nož v rebro nekega voznika. Pretep se pa ni izvršil kar tako, da bi bil eden tepen, drugi na napadalec. Te bomo vse drugače in sicer takole: Domines je šel domov. Že po poti se je prepiral z voznikom vulgo Rešetovim iz bližnje vasi Klanec. — Voznik je šel za vozom naprej, klepar je pa zavil proti svoji delavnici, kjer je pričel izživati zraven stanujočega čevljarja Puclja. Ker so ženske začele syariti čevljarja, da naj se varuje, češ, da ima klepar nož v roki, skočil je zadnji proti eni teh žensk, ter jo hudo poškodoval. — V nekaj trenutkih je bil klepar ves v krvi, kajti čevljar je napad na njega odbil s čevljarškim nožem, ker ga je izživljanje doletelo ravno pri delu. — Klepar je dobil težko poškodbo nad levim očesom. Njegova žena in otroci (7 po številu) so se že preje potikali po bližnji vasi Klanec, ker jih je oče (klepar) ves čas preganjal. — Ko so pa to videli, sta tekla žena in sin njemu na-

sproti ter ga odpeljala proti vodi. — Med potjo pa zagleda klepar voznika ter ga sune z nožem v rebro; ni veliko manjkalo, da ga ni smrtno-nevno ranil. — Potem naj pa še kdo reče, da ni podjeten. Saj več res že ni mogel doseči.

Žganje, nesreča v marsikateri hiši Ivan Bučar, čevljar in posestnik v Ustju pri Šmartnem pri Litli je udan pijači in velik prijatelj frakelja. Da se pa pri tem ne obnaša dostojno, se razume. V nedeljo 15. t. m. je vrgel svojemu sinu velik lonec v hrbet in mu s tem zažal veliko rano na vratu. Tako tudi vedno pretepa svojo ženo in marsikateri dan razmeče kosilo raz mize in otročiči so — lačni. Upamo, da bo posegla vmes sodnija in želimo, da naredi tem potom konec početju zdijvanega pijanca. In ravno v tem lepem kraju so ljudje jako udani žganju.

Nesreča vsled poplave. Kakor se iz Rima Szombata na Ogrskem poroča sta vsled dvadnevnega deževja reki Sajo in Rima poplavlili vso okolico. Pri pusti Kopinč je voda poškodovala železniški nasip in železniški most. Ko so peljali dva vagona z gramozem čez most, se je ta podrli. Z vagonoma je padlo deset mož v vodo. Šest so jih rešili s poškodbami; en paznik je umrl. Štirje delavci so izginiti v valovih.

Ljubljana.

— Presenečenje. Piše se nam Poset Tržačanov je bil za nas presenečenje. Njih pohod po mestu je ljudi tako navdušil, da moram reči, da že dolgo ni bilo v srcih toliko navdušenja. Pred Prešernovim spomenikom je bilo, kakor da smo spoznali svoj greh. Mnogim so prišle solze v oči. Da pa ni bilo glasnega navdušenja, to pa je le dokaz, da je ljubljanska javnost nekaj let sem, odkar jo mori klerikalni terorizem, tako oplášena in boječa — da si nihče več ne upa od srca odkrito pokazati, kaj misli in čuti. Žalostno — pa resnično.

— Trst in Ljubljana. Prišlo je zadnjič enkrat kakih 150 Ljubljancev v Trst. V zadnjem trenutku so o tem izvedeli v Trstu in izdalo se je povelje, da se Ljubljance sprejme na kolodvoru. Res: Ko so prišli Ljubljanci v Trst so bili slavnostno sprejeti, z godbo na čelu, ob velikanskem navdušju množice so šli Ljubljanci v »Narodni dom«. Tako v Trstu, kako pa v Ljubljani. Že večer smo omenili hladnost ljubljanskega občinstva, ki so jo vsi obsojali. Tisoč tržaških gostov bi šlo molče in tiho po ljubljanskih ulicah, ko bi ne imeli s seboj svoje godbe in svojega navdušenja. In to so oni bojovníki, ki z veliko požrtvovalnostjo branijo našo južno mejo. Ali je Ljubljana v štirih letih policijske dresure res padla že tako nizko, da ni v nji nobenega narodnega idealizma.

— Stari znanci. Ko so v nedeljo izstopili tržaški gostje iz kolodvora, so se s policiji prijazno pozdravljali. To se je nam zdelo čudno. Vprašali smo in neki Tržačan nam je rekel: »O saj se z njimi dobro poznamo, smo se z njimi večkrat videli — pri demonstracijah.

— Klerikalni »rumel«. Z ozirom na večerajšjo notico v »Dnevu« pod zaglavljem, »Zanimiva vest je krožila včeraj po Ljubljani«, nam z druge strani poročajo sledeče: Čuje se, da so klerikalci za nedeljski »rumel« res naprosili vojaško upravo v različnih zadevah, tičočih se oddaje kasarn za prenočištev tujcev, razobešenja razstav povodom svojega shoda, izposojevanja postelj (kavalet) itd., a ta jih je kratkomočno v vseh vprašanih zavrnila, češ, da tem prošnjam nikakor ne more ugoditi. Za vsako zgornj navedeno zadevo posebej se je pa baje dr. Susteršič peljal na Dunaj in tam izposloval tako ugodno, da so klerikalci v vseh točkah uslišani. Najbrže je dr. Susteršič topot zopet dovoljeval kompenzacije vladi na rovaš Slovencev. Kaj je na tem resnice, bomo koncem tega tedna videli.

— Slovenska zastava, ki je visela včeraj zraven črno - rumene na poslopju deželnega gledališča v proslavo cesarjevega rojstnega dneva strgana in obledela, kakor je staro, strgano in obledelo vsako narodno čustvo naših klerikalnih voditeljev. Črno - rumena zastava je bila, seveda, nova.

— Zastavo so morali menjati na poslopju policijskega ravnateljstva povodom cesarjevega rojstnega dne. V nedeljo je namreč visela rumeno - črna zastava, ker na policiji najbrže niso vedeli, da je cesarska zastava črno - rumena in žele to jim je najbrže kdo povedal, so sprejeli barve narobe, »ako, da je na cesarjev rojstni dan vendar visela na poslopju policijskega ravnateljstva prava cesarska zastava, Seveda, — barve frankfurtske malo bolje poznajo gospodje pri policijskem ravnateljst-

vu in tu se ne bi zmotili in čudimo se, da niso razobesili frankfurtske. Seveda, ako policijski stražniki v Ljubljani lahko nosijo pruske piketaube, ne vemo, zakaj ne bi smela na policijskem ravnateljstvu viseti frankfurtska? Morda se to tudi zgodi — pri prvi priliki.

— Priporočil bi se rad navzgor dr. Susteršič, ki baje ni več posebno popularen na Dunaju in zato je dal javiti »Pester Lloyd«, da bo katoliški shod v Ljubljani nekaka poklonitev cesarju povodom njegovega rojstnega dneva in sploh nekaka avstrijska manifestacija. Pa še pravijo klerikalci, da katoliški shod ni strankarska prireditev, ko je vendar jasno, kot beli dan, da je to priprava in sredstvo, da se dr. Susteršič priporoči na Dunaj.

— Zadnja toča je napravila v ljubljanski okolici občutno škodo, to se čuti tudi na ljubljanskem trgu, kjer se je posebno zelenjava te dni zelo podražila. Veliko je trpelo tudi sadno drevje in zato se je tudi sadje znatno podražilo, iz česar se jasno vidi, da pri toči ni prizadet samo kmet, kakor to kmetje navadno govorijo, temveč ravnotako tudi meščan, ki mora poljske pridelke potem dražje plačevati. Od draginje v mestih ima tudi kmet koristi in narobe.

— Iz Novega Vodmata. V dolenskih Toplicah si zdravita svoje bolne živce na deželne stroške klerikalni agitator Ivan Orehek in njegova žena Lucija. Orehek je znan iz časa zadnjega volilnega boja, ko je bil izvoljen in kmalu nato degradiran od visokega moščanskega podžupana za navadnega zemljana. Zaradi volilne sleparije pri občinskih volitvah v Mostah ga je od same žalosti zadel mrtvoud. Zgubil je volilno pravico za celih 6 let. Pravijo, da ga je njegova žena spremlila le samo zato, ker se je bala, da bi si med potjo ne vzel življenja. Njegov kolega Ivan Wostner, ki ga je doletela ravno ista usoda, kakor Orehka, samo da ga še mrtvoud ni zadel, čaka na topolice pozneje, če dobi deželno podporo. Kakor se sliši, možakar bi zopet rad postal naprednjak. To pa vsled tega, ker pravi, da bode imel kadar bode šola dodelana, pri naprednjakih več dela. Klerikalci mu ne dajo niti toliko zaslužiti, da bi mogel preživljati samega sebe in na vse zadnje se bode moral hoditi grof po zimi v občinsko pisarno. Kakor se bo hodil greti »Pekov Gustl«. Nič niso pomagali strelji pri volitvah župana v Mostah. Skoraj najhujša dva klerikalna petelina sta jo morala prav sramotno odkuriti. In ravno tako sramotno jo bode odkuril enkrat Oražem in njegovi ožji trabant. Ne verjamejo pa, da bi moščanski naprednjaki sprejemali več v svojo sredo lisaste Lisjake.

— Poziv! Odbor naprednega pol. gospodarskega in izobraževalnega društva za občino Moste je v svoji seji z dne 13. t. m. enoglasno odobril sklep izvrševalnega odbora nar. napr. stranke in sklep kluba občinskih naprednih svetnikov v Ljubljani, da solidarno prezira z narodno naprednim občinstvom v Ljubljani katoliški shod. V to svrhu izvršitve tega sklepa se prosi vse nar. napredno misleče občinstvo v Mostah, da se istega sklepa tudi drže.

— Nevarnost zaradi nalezljivih bolezn. Piše se nam: Zadnjič je bila sokolska veselica v Mostah prepovedana, češ, da je v Mostah legar in da bi bila nevarnost za ljudi — posebno za Ljubljano. Sedaj pa je legar že v Ljubljani, v vojaški bolnici sta dva slučaja, v Tönniesovi hiši dva smrtna slučaja itd. Kolera se širi v Bosni in po Hrvaški, v Trstu so imeli črne kože itd. Torej okoli in okoli je mnogo nevarnosti. V tem času pa se vrši katoliški shod, na katerega bo prišlo baje od vseh strani mnogo ljudi — in mislimo, če je bila sokolska veselica nevarna za Ljubljano — bo tudi katoliški shod in bi bila enaka previdnost sl. uradov na mestu.

— Pogreb pokojnega Alojzija Gorjupa bo danes ob 5. uri popoldne iz mrtvašnice na pokopališče k Sv. Križu.

— Umrli so v Ljubljani: Ivan Potočnik, tovarniški delavec, 26 let. — Ivan Zupan, poljski dinar, 57 let. — Jurij Jarc, mestni ubožec, 67 let. — Marija Antonija Herman, hči postrežnice, 5 dni. — Helena Vesel, bivša služkinja hiralka, 95 let. — Jos. Šimec, užitar, 56 let. — Franc Kostanjšek, pečarski pomočnik, 43 let. — Danes v hotelu Tratinik na Sv. Petra čest koncert s popolno vojaško godbo. Vstopnine 50 vin. — »Kakor so pelj stari«, silajna veseloigra v 2 dejanjih z Moric Princem v glavni vlogi, po motivih »Sranežljive Suzanne« ima velik smešni uspeh vsled velkomišnih situacij. Predvaja se od danes do tor-

za. Ostali spored je sledeči: 1. Mala brta na Havi. (Potovalni film samo popoldan.) 2. Jostol in polž črnilec. (Znanstveno, samo popoldan.) 3. Komična novost samo popoldan. 4. Jorunal Pathe. (Kinetografska poročila o najnovejših dogodkih.) 5. Očeroza zapuščina. (Dramatična življenska slika v 3 dejanjih, pri vseh predstavah.) V petek Nordisk drama »Beg skozi oblake s Psylan- trom«.

Tržačani, Prešeren in Vodnik.

Kako čudno naključje združi vsa razna važna dogodka! V Krakovu so našli med smetnj in deskami ne- se hiše Kosciuskov spomenik, ki so ga nekoč nameravali postaviti in so potem nanj popolnoma pozabili. Ta dogodek je potisnil pero v roke našemu dr. Lenardu, da je o spomeni- kih in velikih možeh napisal v so- botnem »Slovencu« sledeče važne besede:

Veliki može nimajo vedno sre- če s svojimi posmrtnimi spomeniki. Tudi naši slovenski duševni veliki- ni nam vedeli povedati marsikako grenko tožbo, ako bi jih vprašali, Prešerna se po smrti tlači noč in dan težka in mrzla muza in naš pevec velikani se preplašeno skriva za ve- liko skalo, ker se boji, da mu bo mu- za nekega dne ali noči padla na pleča in ga podrli na tla. V življenju je bil pesniški genij njegovo gorje in on ga straši še po smrti.

Vodnik gleda zamišljeno dolj po trgu, kjer prodajajo naše okoličanke: »race, piščeta, pure, kapune, teleta« a na ušesa mu odmeva neprenehna prijetna govorica ljubljanskih kuha- rie in branjev.

Radecki mora napajati svoja ju- naška prsa s pogovori svojih nasled- nikov o vojnem rokoletstvu, ki igra- lo biljard v nemškem kazino ter pi- lelo črno kavo in jedo sladole.

Ako bi meni po smrti dali Ljub- liančani na izbiro, kaj hočem raje: da me naslikajo v Družinsko pratiko ali mi pa postavijo spomenik v Ljub- liani, odgovoril bi brez dvoma:

»Naslikajte me, četudi na zadnji strani kam med inserate, kjer se prodaja štupa za podgane in Maggi- jeva juha, raje pa, kot da bi mi po- stavili v Ljubljani spomenik. Vsaj po smrti bi rad imel mir.«

Tako piše dr. Lenard. Mi pravi- mo: Ako bo učeni g. dr. Lenard pi- sal take učene knjige, kakor doslej, potem najbrže ni nevarno, da mu postavijo spomenik in bo lahko re- šen vseh onih težav, ki jih morajo po smrti prenašati veliki može. Mi- mogrede bodi omenjeno tudi, da Ra- decki ni bil slovenski duševni veli- kan, čeprav ima spomenik v Ljub- liani. Toda k stvari.

Ljubljanski spomeniki so imeli zadnji čas mir, dokler ni prišel v so- boto dr. Lenardov članek. Niti kri- tiki niti občinstvo se ni spotikalo nad njimi. Prešernov spomenik je bil že tako pozabljen, da zadnjič celo neki policaj ni vedel zanj, kritiki pa so se ga vsled same estetike tako ogibali, da so gledali rajši v njegov vis-a-vis, kadar so šli mimo. Sliši se sicer, da je škof mislil izdati posebno prošnjo, naj se Prešernova muza za časa katoliškega shoda obleče, da se pobožne marinarice in tretjered- niki ne bodo nad njo pohujšali, pa je to svojo namero na nasvet modrih mož opustil. Za Trubarja pa imajo v klerikalnem taboru za bodoče ča- se baje poseben načrt.

Toda to je mimogrede. Pomislite torej, kako se je v ne- dello Prešeren začudil, ko se je po tolikem času samovanja in zapušte- nosti valila po njegovi, t. j. Prešer- novi ulici velika množica ljudi, z godbo na čelu, s prapori in trobojni- cami v rokah. Pesnik je najbrže rav- nokar premišljal o sobotnem spisu dr. Lenarda in o vrednosti pesniške posmrtni slave, ko je zaoril pri pošti gromovit »živio«. Dolgo časa so nam- reč ljubljanske ulice že tako tihe, da si je mislil, da je slovenska navdu- šenost umrla. Kako pa se je šele pesnik začudil, ko je vsa množica obstopila njegov spomenik in je go- ba zaigrala: »Hej Slovani.« Od sa- mega presenečenja bi mu bila skoraj ona knjiga padla iz rok. Ko pa je po modrih praporih in po krepkih, zagorelih južnih obrazih spoznal, da to niso Ljubljanci — ampak Trža- čani, mu je bilo ves jasno. Njegov obraz je z nekako sveto samozave- stjo gledal na množice pod seboj in z lica so se čitale njegove misli:

»Po kaj ste prišli, bratje s solnčnega juga? Ali ste prišli Ljubljano dramit

iz mirnega spanja?« Ali ste prišli Ljubljance buditi? Pozdravljeni! Mislim sem že, da bo mesto ob bregu Ljubljanice kmalu popolnoma pokrilo prah pozabljenosti. Ljubljana je že skoraj brez Sloven- cev. Kmalu se bodo sramovali svo- jega poštenega imena. Vaš poset je res presenečenje. Torej še žive Slo- venci. Pozdravljeni!» Med tem pa je že Vodnik slišal kako orijo slava in živiočki okoli Prešerna in se je predramil iz svo- jega premišljevanja o propadanju slovenske kulture. Slutil je, da bo tudi k njemu prišel spreved.

»Kako naj jih sprejemem?« si je mislil. In res so se vsipale med tem množice mimo mestne hiše in na obeh bregovih reke Ljubljanice k njegovemu spomeniku. Kmalu je bil obdan okoli in okoli od mnogoštevil- ne množice, godba je igrala »Hej!« vani, zastave so se klanjale. Pe- rek je gledal s svojim dobrohotnim ol- zom po množici in v njem se je z- dila ta-le pesem:

Po kaj ste, o bratje, v Ljubljano prišli, al gledat, al slušat, povejte sami.

»Ljubljanci, zaspanci, je Ravbar dejal, ko s saboj junake na vojsko je zval.

Ko drugi na mejo odšli so na boj, Ljubljance započel je varoval svoj.

Za slavo in zmago, drugod se bore, Ljubljanci rajši doma se drže.

Sto let je minilo, kar jaz sem jim pel, pa treba bi bilo, da spet bi začel.

Slovence navdajal ilirski je duh — Ljubljance napaja zdaj kranjski napuh.

V politiki znanje se dobro drži, se vedno pehajo — ni kaj pokazati!

Napoleon dramil ilirski je rod, zdaj skoraj bi vprašal, li biva še kod?

Ilirija bila, Evrope oko — zdaj tema pokrila jo — prašam — kaj bo?

Napoleon cenil je naše morje, eni vetrce, to čutim, od morja sem gre.

Mogočno postalo zdaj mesto je Trst na mejo poslalo slovenskih je vrst.

Tržačan za pravo doma se bori — Ljubljance s težavo, zdaj boja uči.

Ljubljana bo padla v sovražne roke, Ljubljanci mirno po krčmah sede.

Sovražnik pritiska od dvojne strani, od zmage že vriska, ga plen veseli. Al' vojske imamo zdaj v mestu premal', poveljnik najrajše bi mesto predal.

Če sila junaka bi zmagala vse — izdajalec pa čaka, da vrata odpre.

Zato na bojišče kdor zgubil ni nad, Ilirija išče si novih armad.

Ilirija nova naj z vam' oživi, za boj blagoslova vam pesnik želi...

Tako so šle čete mladih bojev- nikov naprej mimo pesnika na zho- rovanje. Zdelo se je po celem mestu, kakor da vstaja nova Ilirija oživ- ljena.

Najnovejša tele- fonska in brzojavna poročila.

DEDEAGAČ V TURŠKIH ROKAH. Carigrad, 18. avgusta. Turki so zasedli Dedeagač.

RUSIJA NASTOPILA. Carigrad, 18. avgusta. Ruski po- slanik v Carigradu je ponovno pod- vzlet energične korake, da spomni turško vlado na dano obljubo, da ne bodo njene čete prekoračile Marice. Tudi nemška vlada je energič- no protestirala. Korak nemške vla- de, na katero je turška vlada vsled danih okoliščin računala, je napravil v Carigradu globok vtis.

BOLGARSKA VLADA SE NE BO S TURŠKO PRAV NIČ POGAJALA.

Pariz, 18. avgusta. Bolgarski poslanik je izjavil, kakor poroča »Temps«, da so direktna pogajanja med Bolgarijo in Turčijo glede Dri- polja kot tudi glede novih meja po- popolnoma izključena. Bolgarija se ne bo prav nič pogajala. Vlada se je od- povedala vsem pogajanjem in priča- kuje le, kaj stori Evropa.

V RIMU SE BOJE.

Rim, 18. avgusta. Vesti o prodi- ranju turških čet proti Bolgariji so napravile tu precejšnje skrbi, ker se boje, da bi utegnili Rusija zgubiti potrpežljivost in nastopiti na svojo lastno pest.

TUREK NAPOSLED SE GROZI.

Dunaj, 18. avgusta. Kor. B. po- roča iz Carigrada, da je Porta v not, ki so jo poslaniški izročili ve- silam, zagrozila, da bi bila morda prisiljena armadi dati povelje za prehod Marice in morda celo vojno napovedati. Govori se, da besedilo note ni na vse velesile enako.

ATENTAT NA KRALJEVEGA KOMISARJA V ZAGREBU.

Budimpešta, 18. avgusta. Kra- ljevega komisarja barona Skerleca je, ko je zapuščal cerkev sv. Marka, obstrelil nek dijak in ga na levi roki lahko ranil. Atentatorja so zaprli.

Budimpešta, 18. avgusta. (Ura- dno.) Baron Skerlec je ostal ob atentatu popolnoma miren. Podal se je v bolnico, kjer so kroglo izvlekli in napravili obvezo. Komisar je ostal še v bolnici, ker bi lahko nastopile še kake krvavitve. Dijak se piše Ste- van Dojčić, je doma iz Ljubrega v varaždinskem komitatu in je prišel nalašč iz Čikage, da izvrši atentat.

Dojčić je na komisarija pred cer- kvijo čakal eno celo uro. Po atenta- tu je atentator zaklical: Stori sem, kar je zahtevala čast domovine. Ži- veta Hrvatska! Stefan Dojčić je do- ma iz Ljubrega pri Varaždinu in je 23 let star. Na policiji se vede mirno in odgovarja hladnokrvno in točno na vsa vstavljena mu vprašanja. Atentator izjavlja, da mu je poverila to nalogo »Ameriška zveza hrvaške omladine«, ki si je stavila za cilj, umoriti vsakega komisarja na Hrva- škem, ker za komisarijat ni povoda i nje vsak komisarijat samo sramot- no ponižanje domovine. — Dojčić izjavlja: Če je moja krogla zgrešila svoj cilj, komisar vendar ne utče svoji usodi. Slediti bodo drugi aten- tati, morda od srečnejše roke.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vi- narjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zu- nanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Išče se mesečna soba za damo z malim otrokom, kateri bi bil čez dan za oskrbovati. Ponudbe: A. B. poštroležeče Ljubljana. 754—1.

Fotografske aparate in vse potrebščine ima v zalogi drog in fotomanufaktura

„ALRIJA“ v Ljubljani, Selenburgova ulica 5. Zahtevajte cenike!

Popolni šivalni stroj je le

»Singerjev«

Dobi se samo s tem izveskom in po upravičenih naših zastopnikih Ljubljana, Sv. Petra cesta 4, Kranj, Glavni trg 119, Novo- mesto lekarna Bergman, Ko- čevje, Glavni trg 79.

Posestvo

na deželi blizu Ljubljane se s proste roke proda. Natančneje se poizve pri Ivanu Krušiču, Novi Vodmat št. 61.

Stanovanja

z dvema sobama, kuhinjo in pri- tiklinami se oddajajo za november- termin v Spod. Šiški, Kolodvorska ulica št. 181.

Laška kuhinja

v Ljubljani. Od danes naprej se dobe vsak dan sveže morske ribe in najboljše vino Teran iz de- želne kleti Parenco.

Žganjarna F. Pečenko

se je zopet odprla v ulici Scala Belvedere št. 1 (prihod iz ulice Miramar).

Piporoča se svojim starim obisko- valcem in obenem cenj. občinstvu.

Slovinci!

Kupujte in zahtevajte povsod edino-le

Ciril-Methodove

Priznано najboljšie!

vžigalice!!

Glavna zaloga pri IVAN PERDAN-u v Ljubljani.

Ne glede na vrednost blaga

dajem panama slamnike, ki so preje stali 12—14 K za 6 K
spalne obleke " " " " 13—16 " " 7 "
bele obleke zadnje nov. " " " " 40—50 " " 14 "
prašne plašče " " " " 18—20 " " 10 "

Dalje velika zaloga pralnih oblek za gospode in otroke po najnižjih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

3

v Ljubljani, Zidovska ulica

3

Zidovska ulica

Prodaja

radi pozne sezije po zelo znižani ceni
slamnike za dame in deklice. . .

Modni salon

STUCHLY-MASCHKE

: Žalni klobuki vedno v zalogi. :

Zidovska ulica

3

v Ljubljani, Židovska ulica

3

Del. glavica: 8,000.000 K. **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 1,000.000.

Sutlarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraz- novrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjša letnimi se vplačili.

Rezervni fond K 58,461,432.56. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123,257,695.77.

„SLAVIJA“ vsa poljsna daja

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Generalno zastopstvo v Ljubljani

čigar pisarne so v lastni bančni hiši

v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim ško- dam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in naj- kulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte